

Help humus de bodem in

Pleidooi om CO₂ in vruchtbare landbouwgronden te binden

“De Vrijzinnige Partij wil door een actief en organisch bemestingsbeleid humus in de grond versterken. Daardoor wordt een grote bijdrage geleverd aan het bereiken van de doelstelling om te komen tot CO₂ reductie en dat heeft ook andere voordelen. De kosten zullen laag zijn, de opbrengsten financieel en maatschappelijk hoog.” **Norbert Klein, april 2016**

Onderstaand pleidooi van Down2Earth is op 2 april door Rascha Wisse in Den Haag ingebracht bij de Vrijzinnige Partij, deelnemer aan het Alternatief Regeerakkoord. Op grond daarvan heeft Norbert Klein bovenstaand actiepunt geformuleerd.

Wij pleiten voor maatregelen die bevorderen dat er meer humus in de bodem komt. Humus, als verzamelnaam voor het vitale bodem-ecosysteem, bestaat onder meer uit bodembacteriën, schimmels, aaltjes, wormen en organisch materiaal dat minerale deeltjes (zand en klei), water en alle mogelijke chemische elementen aan zich bindt.

Voordelen van meer humus in de bodem zijn:

1. Biologische CO₂ binding in de bodem. Hoe meer organische stof in bodems wordt vastgelegd, hoe minder bodemerosie en hoe minder CO₂-uitstoot. Daarmee wordt een belangrijk regeringsdoel gediend. Het blijkt dat een bodem in staat is tussen 2000 en 3500 kg CO₂ per hectare per jaar te kunnen vastleggen, mits de humuslaag goed wordt opgebouwd. Dit kan door het produceren en aanbrengen van compost, nateeltgewassen, stikstofbinders en door het mulchen van de bodem met organisch plantaardig materiaal. Alles wat hiervoor nodig is groeit op zonne-energie. Zie de bijdrage van André Lieu (voorzitter van de IFOAM, koepel van 700 organisaties van bio-boeren wereldwijd, met 2 miljoen boeren aangesloten) op de SaveOurSoils-conferentie in Amsterdam, juni 2015 en op de klimaatop in Parijs, december 2015.
- 2) Opbouw van de bodemvruchtbaarheid die doorwerkt in een positieve gezondheidsspiraal. Een gezonde bodem geeft gezonde planten, geeft gezonde landbouwhuisdieren geeft gezonder vlees, geeft gezondere mensen, geeft minder ziektekosten. Zie bijvoorbeeld onderzoek van Anton Nigten e.a. (WUR) en het bestseller boek van student geneeskunde: Giulia Enders; “De mooie voedselmachine”. En bijv. voedselkwaliteit onderzoek; Huber e.a Louis Bolk Instituut.
- 3) Een gezonde bodem levert een essentiële bijdrage aan de gezondheid van bijen en andere nuttige insecten (bestuiving, honing). De vele bestrijdingsmiddelen die in land- en tuinbouw worden toegepast vormen één van de belangrijkste oorzaken van de slechte gezondheid van bijen (Zie b.v. het verzoek van Greenpeace aan de Tweede Kamer om diverse pesticiden af te schaffen). Door het herstel van de bodemgezondheid zijn er na enkele jaren geen bestrijdingsmiddelen meer nodig.
- 4) Een toename van voedselzekerheid door een grotere wateropslagcapaciteit, verbeterde biologische stikstofbinding en daarmee een verbetering van duurzame bodemvruchtbaarheid. In deze tijd van meer en heviger regenval, is dit een groot voordeel voor behoud van opbrengst op onze voedsel leverende landbouwgronden. Meer humus betekent ook meer bodemvruchtbaarheid en minder behoefte aan kunstmest en drijfmest, dit gaat erosie, verdichting, verzuring en verzouting van de bodems tegen. Zie Van

Mansvelt e.a. in Tijdschrift Bodem, augustus 2015 en het recente rapport van de Wetenschappelijke Raad voor Integrale Duurzame Landbouw en Voeding (RIDLV): Van bodemdegradatie en diepploegen naar integrale duurzame productie in Flevoland (2015).

5) In het kader van de klimaatverandering (opwarming van de aarde) levert een landbouw die de opbouw van humus in de bodem ondersteunt, een multifunctionele bijdrage: het vasthouden van regenwater voorkomt bodemerosie en daarmee overstromingen benedenstrooms en afspoeling van vruchtbare gronden en woestijnvorming bovenstrooms. Vruchtbare bodems blijven groen en relatief koel door verdamping, nemen CO₂ op en verminderen zonlicht-reflectie. Dat geldt ook voor bosgebieden waar ongeremde houtkap tot bodemerosie leidt. Door bij te dragen aan de vergroening van de aarde helpt humusvorming in de bodem het klimaat leefbaar te houden. Amundson, R., (2015). Soil and Human Security in the 21st Century, in het gerenommeerd wetenschappelijk tijdschrift Science.

Maatregelen die nodig zijn voor de bevordering van humus in de bodem zijn o.a.:

- 1) bevorderen van kleinschalige (familie-) landbouwmethoden zoals bio-landbouw en permacultuur.
- 2) bevorderen van landbouwmethoden met verminderde en bodem-sparende grondbewerkingen (minimum tillage), en bijvoorbeeld ook meer aandacht voor stadslandbouw.
- 3) voeden van een humusrijke bodem met geschikte organische materialen, groenbemesters, mulchen en compost.
- 4) afzien van NPK-bemesting en pesticiden die afbraak van de levende bodem veroorzaken en daarmee het hele ecosysteem in landbouw en natuur langzaam maar gestaag doden.
- 5) afzien van toepassing van zure en koolstof-arme drijfmest (gier). Als de landbouwhuisdieren strakker gevoed worden zal hun mest verbeteren (bodemvriendelijker worden). Het zal bovendien hun gezondheid verbeteren (levensduur, vruchtbaarheid). Zie NVLV (netwerk vitale landbouw en voeding, een koepel van boeren en wetenschappers), en de campagne van Milieudefensie (overbemestingsprobleem door aanvoer stikstofrijk diervoer uit het buitenland)
- 6) stimuleren van de consument om biologische producten te gebruiken en daarmee bij te dragen aan een vruchtbare bodem wereldwijd. Zie de actie "*Help Humus de grond in*" van *Down2Earth.nu*

Rascha Wisse namens de stichting Down2Earth